

ЕТИЧНІ ДИЛЕМИ ТА ЦІННІСНІ КОНФЛІКТИ У СУЧАСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Сучасний розвиток системи публічного управління характеризується посиленням кризових явищ, трансформацією суспільних цінностей, цифровізацією управлінських процесів і зростанням суспільних вимог до відкритості, доброчесності та ефективності діяльності органів влади. За таких умов особливої актуальності набуває проблема етичних дилем і ціннісних конфліктів, які виникають у процесі прийняття управлінських рішень та безпосередньо впливають на рівень суспільної довіри, стабільність державних інституцій і результативність публічного управління. У статті доведено, що етичні дилеми у сфері публічного управління мають комплексний характер та формуються під впливом взаємодії політичних, соціальних, правових, організаційних і морально-етичних чинників.

Обґрунтовано, що сучасні етичні суперечності виникають унаслідок конфлікту між суспільними інтересами, політичною доцільністю, законодавчими вимогами та моральною відповідальністю суб'єктів владних повноважень. Визначено основні чинники виникнення етичних і ціннісних конфліктів у системі публічного управління, серед яких конфлікт інтересів, політичний вплив, недостатній рівень етичної культури, інформаційні ризики, кризові процеси та недосконалість комунікаційних механізмів. Доведено, що зазначені суперечності мають системний характер і потребують комплексного підходу до їх попередження та врегулювання.

Особливу увагу приділено впливу цифровізації, кризових трансформацій і воєнного стану на зміну морально-етичних засад публічного управління. Встановлено, що сучасні цифрові технології одночасно розширюють можливості відкритості та прозорості діяльності органів влади й створюють нові етичні ризики, пов'язані з інформаційною безпекою, маніпулюванням суспільною думкою та зниженням рівня персональної відповідальності за прийняті рішення. Підкреслено, що в умовах війни суттєво зростає роль моральної відповідальності, доброчесності та професійної етики публічних службовців.

Доведено, що важливими механізмами врегулювання етичних дилем і ціннісних конфліктів є етичне лідерство, розвиток соціально-етичної компетентності, удосконалення нормативно-етичної бази, використання механізмів медіації та формування суспільного консенсусу. Запропоновано комплексний підхід до попередження етичних суперечностей у системі публічного управління, що передбачає поєднання нормативних, організаційних, комунікативних та освітніх інструментів. Отримані результати можуть бути використані у практичній діяльності органів публічної влади для вдосконалення системи прийняття управлінських рішень, підвищення рівня доброчесності та зміцнення суспільної довіри до державних інституцій.

Ключові слова: публічне управління, етичні дилеми, ціннісні конфлікти, доброчесність, етичне лідерство, конфлікт інтересів, цифровізація, воєнний стан, суспільний консенсус, публічна служба.